

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO. 411.011.05.2016
I/16/009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/16/009 – Realizacja przez gminy województwa wielkopolskiego zadań z zakresu gospodarki ściekami bytowymi, które nie są odprowadzane zbiorczym systemem kanalizacyjnym.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Jacek Młynarczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/66/2016 z dnia 15 lipca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Kraszewicach, ul. Wieluńska 53, 63 – 522 Kraszewice (dalej „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Koprowski, Wójt Gminy Kraszewice ¹ (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Powyższą ocenę uzasadnia nierealizowanie w latach 2014-2016 (do 30 czerwca)³, obowiązkowych zadań własnych Gminy Kraszewice (dalej „Gmina”) związanych z gospodarowaniem ściekami komunalnymi na obszarach nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej. Wójt nie doprowadził bowiem do przedstawienia Radzie Gminy Kraszewice (dalej „Rada Gminy”) projektów uchwały w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na świadczenie usług w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych z terenu gminy i transportu nieczystości ciekłych oraz uchwały określającej górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za te usługi. W Urzędzie nie prowadzono wymaganych przepisami rejestrów, tj. ewidencji zbiorników bezodpływowych, ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ewidencji udzielonych i cofniętych przedsiębiorcom zezwoleń. Brak było także dokumentacji z postępowań w tym zakresie. Wójt nie kontrolował tych przedsiębiorców oraz nie egzekwował wywiązywania się przez nich z obowiązku sporządzania i terminowego przekazywania kwartalnych sprawozdań z prowadzonej działalności. Ponadto nie kontrolowano właścicieli nieruchomości pod kątem prawidłowości opróżniania zbiorników bezodpływowych, pomimo stwierdzonego, około 200-krotnie zaniżonego wskaźnika objętości tych ścieków wywożonych taborem asenizacyjnym, w stosunku do obowiązujących norm. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły również nie sporządzania gminnego programu ochrony środowiska.

Doprowadzenie do uchwalenia przez Radę Gminy regulaminu utrzymania czystości i porządku oraz terminowe wywiązywanie się Wójta z obowiązków sprawozdawczych pozostawało bez istotnego wpływu na powyższą ocenę ogólną.

¹ Od 1 grudnia 2014 r. Przedtem, od 20 listopada 2002 r. wójtem był Józef Olszewski.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Okres objęty kontrolą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Uchwały Rady Gminy

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do wymagań art. 4 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴ (dalej ustawa o utrzymaniu czystości), Rada Gminy w dniu 11 grudnia 2012 r.⁵ oraz 8 maja 2015 r.⁶, po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Ostrzeszowie określiła w regulaminach utrzymania czystości i porządku na terenie gminy częstotliwość i sposób pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego. W regulaminie określono m.in., że nieczystości ciekłe muszą być usuwane z nieruchomości z częstotliwością i w sposób gwarantujący, że nie nastąpi wypływ ze zbiornika wynikający z jego przepełnienia, a także zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych, jednak nie rzadziej niż raz na 2 miesiące (§ 18 pkt 4 Regulaminu z 2012 r.). Ponadto zobowiązano właścicieli tych nieruchomości do zawarcia umów z podmiotami opróżniającymi zbiorniki bezodpływowe oraz do okazywania osobom upoważnionym do kontroli dowodów zapłaty za tę usługę (§ 12 pkt 2 Regulaminu z 2015 r.)

(dowód: akta kontroli str. 4-19)

Rada Gminy nie określiła, na podstawie art. 6 ust. 1a ustawy o utrzymaniu czystości, innego sposobu udokumentowania wykonania obowiązków pozbywania się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych niż w drodze okazywania umów i dowodów uiszczania opłat za usługi tego typu. Rada Gminy nie skorzystała też z możliwości przejęcia od właścicieli nieruchomości, w trybie o którym mowa w art. 6a przywołanej ustawy, wszystkich bądź wskazanych obowiązków w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 4-11, 12, 13-19, 20, 28-29, 136-139)

Teren gminy Kraszewice, zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Wielkopolskiego nr 230/06 z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kraszewice⁷, należał do aglomeracji Kraszewice o równoważnej liczbie mieszkańców 8 400⁸. Aglomerację tą tworzyły tereny położone w gminach Kraszewice, Czajków i Brzeziny objęte systemem kanalizacji zbiorczej zakończonej oczyszczalnią ścieków w miejscowości Mączniki w gminie Kraszewice.

(dowód: akta kontroli str. 45-53)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁹ do zadań wójta należy w szczególności przygotowywanie uchwał rady gminy. Pomimo wymogów określonych w art. 7 ust. 3a ustawy o utrzymaniu czystości oraz § 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 marca 2012 r.

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 250, ze zm.

⁵ Uchwała Rady Gminy Kraszewice nr XIX/88/2012 z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kraszewice, zmieniona uchwałą Rady Gminy nr XXIII/111/2013 z dnia 21 marca 2013 r..

⁶ Uchwała Rady Gminy Kraszewice nr XIX/88/2012 z dnia 11 grudnia 2012 r. w sprawie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kraszewice, zmieniona uchwałą Rady Gminy nr XXIII/111/2013 z dnia 21 marca 2013 r..

⁷ Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z 2007 r. nr 1 poz. 3.

⁸ Znajomość liczby RLM, jako jednego z podstawowych parametrów projektowych umożliwia dobór oczyszczalni ścieków odpowiedniej dla danego systemu oczyszczania. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 43 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469, ze zm., dalej „Prawo wodne”) przez równoważną liczbę mieszkańców należy rozumieć ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych, jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen (BZT5) w ilości 60 g tlenu na dobę.

⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 446.

w sprawie szczegółowego sposobu określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia¹⁰, Wójt Gminy nie przedłożył Radzie Gminy projektu uchwały określającej wyposażenie techniczne niezbędne do usługowego opróżniania zbiorników bezodpływowych z terenu Gminy i transportu nieczystości ciekłych, w tym wymogów dotyczących pojazdów asenizacyjnych¹¹. Zaniechanie to nie sprzyjało ochronie środowiska oraz bezpieczeństwu osób obsługujących te pojazdy i osób korzystających z przedmiotowych usług.

Wójt wyjaśnił, że przyczyną powyższego zaniechania był brak wiedzy pracowników Urzędu w tym zakresie. Zadeklarował, że projekt stosownej uchwały zostanie przygotowany i przedłożony Radzie Gminy do końca 2016 roku.

(dowód: akta kontroli str. 4-11,12,13-19, 20, 28-29,136-139)

2. Wójt nie przedłożył Radzie Gminy projektu uchwały określającej górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, o której mowa w art. 6 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości. Jednocześnie Urząd nie dysponował danymi o stawkach stosowanych przez przedsiębiorców.

Wójt także to zaniechanie wyjaśnił brakiem wiedzy pracowników Urzędu w tym zakresie i zapewnił, że górne stawki tych opłat zostaną określone.

(dowód: akta kontroli str. 4-11,12,13-19, 20, 28-29,136-139,160)

3. Pomimo zawartego w piśmie z dnia 8 marca 2012 r. wniosku Dyrektora Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego o przedłożenie nowej propozycji planu aglomeracji Kraszewice, Wójt propozycji tego planu nie przedstawił. Obowiązek taki wynikał z § 4 rozporządzeń Ministra Środowiska w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji z dnia 1 lipca 2010 r.¹² i 22 lipca 2014 r.¹³ Wyznaczenie nowej aglomeracji było niezbędne z uwagi na wystąpienie z aglomeracji Kraszewice gminy Czajków i częściowo gminy Brzeziny. Wójt wyjaśnił, że nieopracowanie propozycji planu aglomeracji spowodowane było brakiem środków finansowych w budżecie gminy na ten cel. Dodał, że z tych względów opracowanie nowego planu aglomeracji odroczone w terminie.

(dowód: akta kontroli str. 145, 146, 147a)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Rejestry prowadzone przez gminę.

Opis stanu faktycznego

Ścieki bytowe ze zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w ilości 301 m³ w 2014 r., 246 m³ w 2015 r. oraz 147 m³ w I półroczu 2016 r. dowożono do zlewni Oczyszczalni Ścieków w Mącznikach. Opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport tych nieczystości realizowało dwóch przedsiębiorców. Zawarli oni z Gminą umowy z dnia 23 maja i 14 sierpnia 2014 r. „na odbiór ścieków sanitarnych dowożonych pozbawionych krwi i tłuszczu dostarczanych na oczyszczalnię ścieków w Mącznikach”. Ustalona szacunkowo przez Urząd w toku kontroli NIK, przypadająca na jednego mieszkańca korzystającego ze zbiornika bezodpływowego lub przydomowej oczyszczalni

¹⁰ Dz.U. poz. 299.

¹¹ Sprawy te regulowało rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 listopada 2002 r. w sprawie wymagań dla pojazdów asenizacyjnych (Dz. U. nr 193 poz. 1617); dalej: „rozporządzenie w sprawie wymagań dla pojazdów asenizacyjnych”.

¹² Dz. U. nr 137, poz. 922.

¹³ Dz. U. poz. 995.

ścieków, objętość wywiezionych ścieków bytowych wynosiła: 0,14m³ w 2014 r.; 0,11 m³ w 2015 r. i 0,14 m³ w I półroczu 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 27, 30-32,33-38,101,147-148,159-160)

Przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych dysponowali po jednym pojeździe asenizacyjnym. W okresie objętym kontrolą Wójt nie wydał i nie cofnął żadnego zezwolenia na prowadzenie przedmiotowej działalności.

(dowód: akta kontroli str. 27, 33-38,39-44,136-139,140,158)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina nie prowadziła ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej, mimo że taki obowiązek wynika z art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o utrzymaniu czystości. W konsekwencji Urząd nie posiadał pełnej i udokumentowanej wiedzy o liczbie zbiorników bezodpływowych, ich pojemności, a także o liczbie zbiorników, dla których zawarte zostały przez właścicieli nieruchomości umowy na ich opróżnianie. Wójt nie wyznaczył żadnej komórki organizacyjnej lub pracownika Urzędu do prowadzenia takiej ewidencji. Wyjaśnił zaistniałą sytuację brakiem wiedzy w tym zakresie pracowników Urzędu oraz częściowo tym, że błędnie zinterpretowano jako wymaganą ewidencję prowadzony wykaz 20 osób, którym dofinansowano budowę przydomowej oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 21-24, 25,26, 28-29,136-139)

2. Przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, przed 23 maja i 14 sierpnia 2014 r. nie udokumentowali gotowości odbioru tych ścieków przez stację zlewną. Obowiązek taki wynikał z art. 8 ust. 2a ustawy o utrzymaniu czystości.

Wójt wyjaśnił, że odpowiedzialność za to ponosi jego poprzednik.

(dowód: akta kontroli str. 27, 33-38, 136-139)

3. Wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 7 ust. 6b ustawy o utrzymaniu czystości Wójt nie prowadził ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń dla przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Nie przypisano także żadnemu pracownikowi Urzędu obowiązku prowadzenia tej ewidencji i nie udostępniano w formie elektronicznej na stronach internetowych Urzędu wzoru wniosku o udzielenie takiego zezwolenia (wymóg z art. 8 ust. 5 ww. ustawy). W Urzędzie brak było też dokumentacji związanej z udzieleniem zezwoleń na prowadzenie przedmiotowej działalności, w tym wniosków obu przedsiębiorców, o których była mowa w punkcie poprzednim. Wójt wyjaśnił to zaniechaniem brakiem wiedzy o konieczności prowadzenia ewidencji oraz zadeklarował, że dokumentacja dotycząca zezwoleń zostanie uzupełniona.

(dowód: akta kontroli str. 39,136-139, 140,141,142,158)

NIK podkreśla, że prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych bez wymaganego zezwolenia stanowi wykroczenie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości, sankcjonowane karą aresztu lub grzywny.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

3. Sporządzane informacje i sprawozdania.

Opis stanu faktycznego

Wójt sporządził i przedłożył marszałkowi województwa w wymaganym terminie informacje o których mowa w art. 43 ust. 3c Prawa wodnego, dotyczące realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (dalej „KPOŚK”) w latach 2014 i 2015.

(dowód: akta kontroli str. 54-78)

Wójt corocznie sporządzał i przedkładał w wymaganych terminach sprawozdania statystyczne: M-06 (sprawozdanie o wodociągach kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych), SG-01 (statystyka gminy) oraz RRW-2 (sprawozdanie z realizacji inwestycji w zakresie wodociągów i sanitacji wsi)¹⁴. Urząd dysponował sprawozdaniem z oczyszczalni ścieków (OS-5).

(dowód: akta kontroli str. 54-78, 106-134, 149-155)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wykazane w informacjach z realizacji KPOŚK w latach 2014 i 2015 dane o liczbie 900 mieszkańców aglomeracji korzystających ze zbiorników bezodpływowych i 180 mieszkańców korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz dane dotyczące liczby przydomowych oczyszczalni ścieków, nie były zgodne ze stanem faktycznym ustalonym w toku kontroli NIK. Ustalono bowiem, że w samej Gminie Kraszewice z łącznie 506 bezodpływowych zbiorników i 87 przydomowych oczyszczalni ścieków korzystało 2 086 mieszkańców, tj. o 57% więcej niż podano dla całej aglomeracji Kraszewice. Wójt wyjaśnił te rozbieżności brakiem ewidencji zbiorników bezodpływowych.

(dowód: akta kontroli str. 22-24 57, 101, 144, 147-148)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Nadzór gminy nad gospodarką bytowymi ściekami

Opis stanu faktycznego

Działania Gminy z zakresu objętego niniejszą kontrolą nie były w latach 2014-2016 (I poł.) przedmiotem kontroli ze strony instytucji zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 163-186)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nadzór Burmistrza nad gospodarowaniem ściekami bytowymi w Gminie nie był prawidłowy, na co wskazują poniższe ustalenia.

¹⁴ O których mowa w § 1 ust. 1 rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2014 r. i 18 marca 2015 r. w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2014 (Dz. U. poz. 415, ze zm.) i na rok 2015 (poz. 561, ze zm.).

1.1. Wójt nie sprawował nadzoru, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b i ust. 6 ustawy o utrzymaniu czystości nad właścicielami nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe w zakresie pozbywania się przez nich nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi. W okresie objętym kontrolą nie sprawdzano umów na odbiór i transport tych nieczystości. Nie wyznaczono także komórek organizacyjnych i pracowników Urzędu do przeprowadzania tych kontroli. We wcześniej przywołanym § 18 ust. 4 regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy określono częstotliwość pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości (nie rzadziej niż raz na 2 miesiące). Ponadto, zgodnie z tabelą nr 1 załącznika do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002 r. w sprawie określenia przeciętnych norm zużycia wody¹⁵, normy te w gospodarstwach domowych¹⁶ wynoszą 2,4-3,0 m³ na miesiąc na mieszkańca. Natomiast w myśl art. 27 ust. 4-6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁷, w przypadku zbiorników bezodpływowych ilość nieczystości ciekłych ustala się, co do zasady, jako równą ilości zużytej wody. Z uwagi na rolniczy charakter gminy, przyjęto szacunkową ilość wytwarzanych nieczystości ciekłych obniżoną do 2 m³ na miesiąc na mieszkańca¹⁸, co daje 24 m³ w skali roku. W okresie objętym kontrolą do stacji zlewnej dostarczano natomiast według szacunków Urzędu 0,14 m³ w 2014 r., 0,11 m³ w 2015 r. i 0,14 m³ w I półroczu 2016 r. nieczystości ciekłych w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy niekorzystającego ze zbiorczego systemu kanalizacyjnego. Oznacza to, że ilość nieczystości ciekłych dostarczonych do oczyszczalni ścieków pojazdami asenizacyjnymi była około 200 razy mniejsza od obliczonej przy wykorzystaniu wskazanej powyżej normy.

(dowód: akta kontroli str. 20, 22, 30, 101, 135, 136, 137-139, 140, 142, 147-148)

NIK podkreśla, że do kontroli przestrzegania i stosowania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości, w tym prawidłowości pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości nieczystości ciekłych, obliuguje Wójta art. 9u ust. 1 przywołanej ustawy. W świetle art. 10 ust. 2 i 2a ustawy o utrzymaniu czystości, właściciel nieruchomości, który nie wykonuje obowiązków ujętych w jej art. 5 ust. 1 pkt 3b albo w regulaminie utrzymania czystości może swym zaniechaniem wypełniać znamiona wykroczenia sankcjonowanego karą grzywny.

Wójt wyjaśnił, że przyczyną nieprzeprowadzania kontroli był brak wiedzy, niemniej kontrole takie zostaną przeprowadzone w najbliższym czasie. Zadeklarował, że w przypadku ustalenia okoliczności stanowiących podstawę wydania decyzji dotyczącej zorganizowania przez Gminę opróżniania zbiorników bezodpływowych dla właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów (art. 6 ust. 6-10 ustawy o utrzymaniu czystości), decyzje te będą wydane.

W toku kontroli NIK, z dniem 1 sierpnia 2016 r. Wójt upoważnił inspektora ds. ochrony środowiska do przeprowadzania przedmiotowych kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 4-11, 12, 13-19, 20, 105, 135, 136-139)

1.2. Przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych nie sporządzali i nie przekazywali Wójtowi kwartalnych sprawozdań, o których mowa w art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości. Nie wzywano

¹⁵ Dz. U. Nr 8, poz. 70

¹⁶ Dotyczy mieszkań wyposażonych w wodociąg, ubikację, łazienkę, lokalne źródło ciepłej wody-piecyk węglowy, gazowy - gaz z butli, elektryczny, bojler.

¹⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 139, ze zm.

¹⁸ Z uwagi na bezpowrotną utratę części wody na podlewanie upraw oraz pojenie zwierząt gospodarskich, która to woda w efekcie nie trafiała do zbiorników bezodpływowych.

ich do przedkładania tych dokumentów. Wójt nie podał przyczyn tego stanu i zadeklarował, że sprawozdania te będą egzekwowane.

(dowód: akta kontroli str. 135, 136-139)

NIK wskazuje, że podmiot, który przekazuje przedmiotowe sprawozdania po terminie podlega karze pieniężnej, o której mowa w art. 9b ustawy o utrzymaniu czystości.

1.3. W latach 2014-2016 (do 30 czerwca) Wójt nie przeprowadzał kontroli przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Do kontroli przestrzegania i stosowania przepisów ustawy o utrzymaniu czystości, w tym warunków określonych wcześniej w zezwoleniu na prowadzenie niniejszej działalności, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2-6 i ust. 1aa w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 2 przywołanej ustawy, obliguje Wójta jej art. 9u ust. 1. Brak przedmiotowych kontroli zwiększał ryzyko przeoczenia okoliczności, które uzasadniałyby ewentualne cofnięcie zezwolenia w ramach przysługujących Wójtowi, w świetle art. 9 ust. 2-4 ustawy, kompetencji nadzorczych.

Jest to o tyle istotne, że pojazdy asenizacyjne, którymi wywożono nieczystości ciekłe ze zbiorników bezodpływowych znajdujących się na terenie Gminy nie spełniały wymagań § 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie wymagań dla pojazdów asenizacyjnych, zgodnie z którym pojazdy te powinny spełniać wymagania techniczne określone w przepisach regulujących warunki techniczne pojazdów. W toku oględzin ustalono natomiast, że pojazdy te (samochodowy i ciągnikowy) nie posiadały aktualnych, wymaganych przepisami art. 81 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym¹⁹, badań stanu technicznego. Ponadto, pojazd asenizacyjny ciągnikowy posiadał liczne wycieki oleju smarującego i nieczystości ciekłych, w świetle czego nie spełniał wymagań § 3 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia. W toku kontroli Wójtowi przekazano informację w trybie art. 51 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁰, o bezpośrednim zagrożeniu dla życia lub zdrowia obsługującego i osób trzecich przebywających w pobliżu tego pojazdu, w związku z brakiem osłony na przekaźniku napędowym. W wyniku przekazanej informacji funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Ostrzeszowie w dniach 19 i 20 września 2016 r. nałożyli na obu przedsiębiorców mandaty karne w wysokości 100 zł z uwagi na zły stan techniczny pojazdów. Wójt podał jednocześnie, że w trybie natychmiastowym przedsiębiorca zakupił i zamontował nowy przekaźnik spełniający wymogi bezpieczeństwa.

(dowód: akta kontroli str. 4-11,12-19, 20,39-44,135, 136-139, 140,143,148-150,158)

Niekontrolowanie przedsiębiorców Wójt wyjaśnił brakiem wiedzy w tym zakresie i zadeklarował, że kontrole takie zostaną przeprowadzone w najbliższym czasie. Wskazał też, że zostaną podjęte działania zmierzające do tego, by pojazdy asenizacyjne, którymi opróżniane są zbiorniki bezodpływowe i transportowane są nieczystości ciekłe, spełniały wymagania ich dotyczące.

(dowód: akta kontroli str.136-139,140)

2. Wójt nie sporządził projektu gminnego programu ochrony środowiska, do czego obligował go art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska²¹. W konsekwencji, wbrew wymogom określonym w art. 17 ust. 2 pkt 3

¹⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, ze zm.

²⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677, dalej „ustawa o NIK”.

²¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 672, ze zm.

oraz art. 18 ust. 1 i 2 przywołanej ustawy, projekt tego programu nie został zaopiniowany przez zarząd powiatu i nie stworzono możliwości jego uchwalenia przez radę gminy. Skutkiem tego, nie sporządzano co 2 lata i nie przedstawiano właściwym organom raportów z jego wykonania. Wójt wyjaśnił brak programu przeoczeniem wynikającym z nadmiaru obowiązków w Urzędzie.

(dowód: akta kontroli str. 161a)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań zmierzających do:

- 1) przedłożenia Radzie Gminy projektów uchwał, o których mowa w art. 6 ust. 2 i art. 7 ust. 3a ustawy o utrzymaniu czystości,
- 2) sporządzenia i przedłożenia marszałkowi województwa nowej propozycji planu aglomeracji Kraszewice,
- 3) zaprowadzenia ewidencji: zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz udzielonych i cofniętych zezwoleń, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz art. 7 ust. 6b ustawy o utrzymaniu czystości, a także uzupełnienia dokumentacji z postępowań dotyczących tych zezwoleń,
- 4) udostępnienia na stronie internetowej Urzędu wzoru wniosku o udzielenie zezwolenia, o którym mowa w art. 8 ust. 5 ww. ustawy,
- 5) sporządzenia i przekazania marszałkowi województwa korekty informacji z realizacji KPOŚK w latach 2014 i 2015, zawierającej dane zgodne ze stanem faktycznym,
- 6) zapewnienie skutecznego nadzoru nad przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w zakresie odbioru i transportu nieczystości ciekłych oraz nad właścicielami nieruchomości niepodłączonych do zbiorczego systemu kanalizacji, a także przeprowadzania systematycznych kontroli tych podmiotów,
- 7) egzekwowania od przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych rzetelnego i terminowego wykonywania obowiązków sprawozdawczych,
- 8) zapewnienia nakładania kar pieniężnych i kierowania zawiadomień o wykroczeniach, o których mowa w rozdziałach 4d i 5 ustawy o utrzymaniu czystości, w przypadkach gdy zaistnieją ku temu ustawowe przesłanki,
- 9) opracowania gminnego programu ochrony środowiska.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 30 września 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Jacek Młynarczyk
gł. specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis